

chuir mi eòlas air Dòmhnall Mac 'Ille Mhoire, ogha do'n bhàrd ainmeil, Iain Gobha.

Cha d'fhuair mi gu Mòd Dhun-éideann (1910) ach chaidh an duais air son òran ùr àbhachdach a roinn eadar mi fhéin agus Donnchadh Mac Naoimhean, Ile. Is e "An t-suirge thubaisteach" a thug mise mar ainm air an òran agam fhéin agus bha Donnchadh air an aon chuspair fo'n ainm "A' ruith nan gruagach."

Goirid an déidh so bha Rùnair a dhìth air a' Chomunn Ghàidhealach agus chuir mi m'ainm a steach. Bha mi air mo roghnachadh am measg triùir eile gu coinneachadh ris a' Chomhairle ach cha robh e 'nam chomas frithealadh agus mar sin chaidh e seachad orm gun taghadh.

Bha mi aig an ám so ann an eilean Ruim, a' cur seachad namfeasgar a' sgrìobhadh rosg is bàrdachd. Bha An Comunn air tighinn gu ìre agus bha ullachadh mòr 'ga dheanamh an Inbhirnis a chum Mòd na bliadhna sin (1912) a bhith airidh air teachd gu aois a' Chomuinn. Mar thubhairt mi cheana choisinn mi duais na bàrdachd. Bha bàrd na bliadhna ri bhith air a chrùnadh ach gu mì-shealbhach cha do chuireadh fios thugam-sa mu dhéidhinn so agus chaidh an t-urram sònraichte sin seachad orm. Aon bliadhna deug an déidh sin chaidh an sàr sgoilear agus am fìor bhàrd, Seumas MacThómais, a chrùnadh aig Mòd na baile Inbhirnis. B'e so an ceud chrùnadh, is docha, ann am mìle bliadhna agus bu ro-mhath a b' airidh Seumas air an àrd urram.

Mun deach an Geamhradh 'na dhéidh sin seachad thug Rùnair a' Chomuinn suas an dreuchd agus air comhairle chàirdean thug mi m'ainm aon uair eile do'n Chomhairle. Chaidh mo thaghadh aig Coinneimh Araidh de'n Ard Chomhairle ann an Sruighlea air a 24mh là de'n Cheitein, 1913, agus mu mheadhon an Oig-mhìos' chaidh mi an ceann na h-obrach a chùim a' dol mi gu ruig so. Cha robh ach trì mìosan agam a dh'ullachadh air son Mòd Dhundeagh ach bha càirdean dealasach air mo chùl agus shoirbhich leinn gu math.

Chuireadh mi fhéin agus Ruairidh MacLeòid, an sàr sheinneadair, a' riochdachadh a' Chomuinn aig an Oireachtas a chumadh air a' bhliadhna sin (1914) ann an Cill-àrnaidh. Sheòl sinn á Cluaidh gu Còrcaigh is chaidh leinn gu gasda ged a bha gnothaichean gu math troimhe chéile ann an Eirinn aig an ám. Bha gach ullachadh air a dhèanamh roimhe sin fa chomhar Mòd an Obain ach air do'n Chogadh Mhór briseadh a mach 'san Lùnasdal b'fheudar am Mòd a chur dheth agus chaidh cóig bliadhna seachad mun d'fhuaras cothrom air Mòd eile a chumail.

Mu mheadhon an Fhoghair, 1916, chaidh mi gu Sasunn gu aon de Réiseamaidean nan Camshronach. Cha d'fhuair mi caoidhte 'san t-arm gu toiseach an Earraich 1919 agus cha bu luaithe air ais mi na thòisich sinn air Mòd a chur air ghleus. Cha robh e comasach do'n Oban gabhail ruinn air a' bhliadhna sin ach rinn Dun-éideann còmhnaidh oirnn.

Am feadh is a bha an Cogadh Mór a' dol air aghaidh 'san Roinn Eòrpa agus òigridh na dùthcha ach beag gu léir 'san Fhraing bha na